

Vammaisten henkilöiden välttämättömän avun ja tuen kilpailuttamisen lopettaminen

Kansalaisaloitteen sisältö

Vammaisten henkilöiden välttämättömän avun ja tuen kilpailuttaminen on vastoin YK:n yleissopimusta vammaisten henkilöiden oikeuksista. Esitämme, että julkisia hankintoja koskevan lain 9 §:ään lisätään 16. kohdaksi soveltamisalueen seuraava rajausta: *Tätä lakia ei sovelleta sellaisten vammaispalveluiden hankintaan, joissa on kyse vammaisten henkilöiden välttämättömän huolenpidon ja tuen tarpeista ja tarpeisiin liittyvistä palveluista asumisessa ja jokapäiväisessä elämässä.*

Aloitteen perustelut

Suomi ratifioi kesäkuussa 2016 vammaisten ihmisten oikeuksia koskevan YK:n yleissopimuksen, joka korostaa vammaisten ihmisten yhdenvertaisuutta ja osallisuutta kaikessa päätöksenteossa. Sopimuksen mukaan vammaisella ihmisellä on oikeus valita asuinpaikkansa eikä häntä saa velvoittaa käyttämään tiettyä asumisjärjestelyä.

Vastustamme sitä, että vammaisten henkilöiden koko elämän mittaisia, välttämättömiä palveluja järjestetään hankintalain mukaisesti palvelujen kilpailutuksen kautta. Kilpailutus on vastoin ihmisoikeuksia ja tulee pitkällä tähtäimellä sekä inhimillisesti että kansantaloudellisesti kalliiksi. Nämä elämälle välttämättömät palvelut tulee rajata hankintalain soveltamisalan ulkopuolelle. Monissa Euroopan Unionin maissa näin on tehty.

Kilpailuttamismenettelyn seurauksena välttämätöntä apua ja tukea tarvitsevilla vammaisilla henkilöillä ei ole itseä koskevien asioiden järjestämisessä osallisuutta eikä oikeussuojakeinoja. Vuonna 2016 uudistettu hankintalaki ei ole muuttanut tilannetta. Vammaiset henkilöt eivät edelleenkään ole asianosaisia tehtäessä heidän elämänsä olennaisesti vaikuttavia kilpailuttamispäätöksiä. Vammaisille ihmisillä ei ole oikeutta valittaa hankintapäätöksestä. Tämä on vahvistettu oikeuskäytännössä.

Erityisen paljon vahinkoa on tehty vammaisille henkilöille ja heidän läheisilleen kuntien järjestämissä uusintakilpailutuksissa. Kun henkilökunta ei kilpailutuksen jälkeen siirry uuden toimijan palvelukseen, menettävät asumispalveluiden asiakkaat heitä ymmärtävät ja heille tärkeät työntekijät. Silloin arjen rakentaminen on jälleen aloitettava alusta. Tällä voi olla kohtalokkaat seuraukset henkilön mielenterveyden ja toimintakyvyn heikentymisen kannalta.

Edustajat

Risto Burman, toiminnanjohtaja, Kehitysvammaisten Tukiliitto ry
Lisbeth Hemgård, toiminnanjohtaja, Förbundet De Utvecklingsstördas Väl rf
Kalle Könkkölä, toiminnanjohtaja, Kynnys ry
Marianna Ohtonen, toiminnanjohtaja, Kehitysvammaliitto ry
Tarja Parviainen, toiminnanjohtaja, Autismi- ja Aspergerliitto ry
Jyrki Pinomaa, toimitusjohtaja, Aspa-säätiö
Petri Pohjonen, pääjohtaja, Invalidiliitto ry
Jukka Tahvanainen, toimitusjohtaja, Näkövammaisten liitto ry
Sari Tervonen, toiminnanjohtaja, Epilepsialiitto ry
Ilona Toljamo, varapuheenjohtaja, Vammaisfoorumi ry
Ritva Ulander, toimitusjohtaja, Autismisäätiö
Markku Virkamäki, työvaliokunnan puheenjohtaja, Kehitysvamma-alan asumisen neuvottelukunta